
Uit den lande

Het belang van een Verpleegkundige Advies Raad

Na de ledenvergadering van 28 oktober 1999 werd er een studiemiddag gehouden over het belang van een VAR. Ondanks de herfstvakantie voor Noord Nederland waren een kleine 50 leden/donateurs aanwezig.

Een inleiding werd verzorgd door Jeroen Schumacher, medewerker bij het Landelijk Centrum voor Verpleegkunde en vertegenwoordiger van het Landelijk Centrum Verpleegkundig Advies Raad.

Doelstelling van het LCVAR is de kwaliteit van zorg te verbeteren en instellingsbeleid te beïnvloeden. Het geeft ondersteuning en advies bij het opzetten van een VAR.

Door de vele fusies van instellingen is de afstand tussen management en werkvloer groter geworden.

Tegenwoordig zien we geen verpleegkundig directeur als manager in de raden van bestuur. Managers zijn niet meer professie gebonden. In de GGZ zien we echter, in de grote fusiegolf, een ontwikkeling dat juist een psychiater in het topmanagement zitting heeft.

Een VAR is een orgaan van actieve verpleegkundigen, die adviezen geeft aan het (top) management die betrekking hebben op de zorg in de breedste zin van het woord.

Er bestaan op vele plekken in de gezondheidszorg een VAR. Totaal ruim 80 en vele zijn in oprichting in de thuiszorg, academische ziekenhuizen, GGZ etc. De VAR is soms als een kleine groep begonnen en uitgegroeid tot een overkoepelend adviesorgaan binnen een organisatie. Het effect van

een adviesraad is afhankelijk van de kwaliteit van het advies en van de kwaliteit van de relatie.

In het opzetten van een VAR zien we drie fases.

Als eerste de legitimatie fase.

Het (top) management zal moeten instemmen met de opzet. Het voordeel voor de organisatie is dat er een korte lijn is van het management naar de werkvloer.

De tweede fase is gericht op het vormen van een goed netwerk en het geven van goede adviezen.

In de derde fase richt de VAR zich op de effecten van een advies.

De lijst van onderwerpen waarover een VAR kan adviseren kan zeer divers zijn.

In de GGZ kunnen we denken aan onderwerpen als: verpleegkundige protocollen voor ambulante patiënten, indicatoren voor een huisbezoek, omgaan met patiënten met doodswens, familievoorlichting, euthanasie, ondersteuning van mantelzorgers, deskundigheidsbevordering, efficiëntie in de zorgverlening etc.

Voor de ontwikkeling van de zorg (en de beroepsgroep) is advisering nodig om je te profileren. De kloof die bestaat tussen beleid en praktijkveld kan door een goed functionerende VAR kleiner worden gemaakt.

Een VAR heeft niet alleen een taak binnen de eigen instelling maar zeker ook op regionaal niveau. Ontwikkelingen van de gezondheidszorg en het daaruit voortvloeiende beleid wordt steeds meer gepland op regionaal niveau. Zorgkantoren worden belangrijk in het stimuleren en opzetten van regionaal

beleid, projecten en de financiering. In de regionale raden voor de volksgezondheid hebben instellingen, patiënten raden en overheidsorganisaties zitting. Er bestaat echter geen vertegenwoordiging van de uitvoerenden als verzorgenden en verpleegkundigen. Staatssecretaris Vliegenhart noemde dit, op een bijeenkomst, een blinde vlek, deze groep kwam niet op het lijstje voor. Zij riep het LCVAR op om de uitvoerenden van de zorg en verpleging te stimuleren tot beleidsontwikkeling en advisering op regionaal niveau. Onder de aanwezigen ontstond verwarring over de taak van een vakgroep ten opzichte van de VAR. Er bestaat per instelling of per regio verschillend gebruik van de termen. Het is afhankelijk van de doelstelling. Een vakgroep die een actieve rol heeft in het geven van gevraagd en ongevraagd adviezen functioneert als een VAR. In de praktijk bestaan soms spanningsvelden binnen de vakgroep omdat de doelstelling verschillend geïnterpreteerd wordt. Ook komt het voor dat directies een VAR installeren om de verpleegkundige beroepsgroep in zijn geheel een orgaan te geven voor de vakgroep.

Na verschillende voorbeelden blijkt dat de doelstelling van een vakgroep SPV vooral gericht zijn op deskundigheidsbevordering van de SPV, sollicitatie procedures voor SPV-en en stagebeleid voor student-SPV-en. De VAR richt zich meer op advisering met betrekking tot het verbeteren van de cliëntenzorg. Een vakgroep is meer 'intern' gericht en her beroep staat centraal. Een VAR is naar 'buiten' gericht en heeft als kerndoel de kwaliteitsverbetering van de zorgverlening. Het lijkt dan ook van belang om binnen de instelling een vakgroep in stand te houden voor ontwikkeling van beroepsinhoudelijke aspecten. Voor de kwaliteitsontwikkeling van de verpleegkundige zorg is een VAR voor de gehele beroepsgroep van verpleegkundigen van belang. Een inspirerende middag vol discussie en stimulans. De uitdaging is om met verpleegkundigen, die een vak in plaats van een baantje hebben, te werken aan de opzet van een VAR in de eigen instelling en regio.

Jaap te Velde